DE ISCHURIA PERFECTA EX URETHRAE STRICTURA EIQUE MEDENDI...

Giovanni Battista Dalla Rizza

DE

ISCHURIA PERFECTA

EX

URETHRAE STRICTURA

EIQUE MEDENDI RATIONE

Dissertatio Inauguralis

QUAM

IN CELEBERRIMO AC VETUSTISSIMO

ARCHIGYMNASIO PATAVINO

AD LAUREAM MEDICAM

EXHIBET

JOANNES BAPTISTA DALLA-RIZZA

VENETUS PATAVINUS

PATAVII

TYPIS SEMINARII

1838

PROOEMION

Multum cogitanti, quodnam ex magno medicinae penu argumentum conscribendi dissertationem inauguralem desumerem, etsi innumera sint argumenta, et quaestiones eligendi facultas concedatur; tandem in mentem mihi venit, aliquos urethrae exponere affectus, eorumque curationes qualicumque modo illustrare. Certe illa perdifficilis quaestio est, nam a medicis fere cujusvis aetatis agitata fuit, et repetere dumtaxat possum, quod multoties elucubratum fuit in scholis quibus tirocinii rudimenta nuper posui. Ceterum cum academicis legibus satisfacere debeo, argumentum super expo-

situm propono pro dissertatiuncula mea, optando ut illam, benevoli Auditores, indulgenter accipere velitis, et veniam mihi concedatis, si aliquid quod auribus vestris indignum sit, invenietis. Fateor hoc in votis me habere; nam viribus meis argumentandi quoque deest experientia.

Quos diuturnus sanguinis ad partes genitales appulsus male habet, ii tumores varicosos cum alibi tum in bulbo urethrae haud raro nanciscuntur, qui pro sua peculiari indole ac fabrica, cum vehementiori sanguinis vi resistere nequeat, facileque laxetur, peropportunus ejusmodi vitio est. Quod si confirmatum est, proximum est, ut aeger difficulter urinam reddat, nec uno quasi flumine, sed radio perexiguo, vel bifido, vel guttatim, ut stillicidium esse dixeris. Initio non multas sane molestias exhibet; tumor enim sine doloribus pedetentim et gradatim increscit, sic ut aeger urinam tardius per urethram transmitti vix animadvertat. Mox dolores inter mingendum accedunt qui colem et vesicam tam vehementer perstringunt, tamque intolerabiles sunt, ut aegroti mingere subinde intermittant, neque urinam omnem emittant; unde fit, ut vesica oneri suo paullatim assuescat, et aliquam certe

lotii partem retineat. Hinc perpetua fere mingendi cupiditas est, et vehementior stimulus vesicae collum subinde lacessit, inque urethram molestissime propagatur. Interim urina diutius retenta stagnando corrumpatur necesse est, neque absonum a rationibus physiologicis videtur, intus quaedam quasi subsidentia demitti, quae tamquam sordes alienae vesicae tunicas extimulando largiorem muci copiam parare cogunt, unde vesicae blennorrhoea, quam dicunt, excitatur. Simul vesicae vis irritabilis absumitur, et superiores quoque partes mutantur, ureteres nempe gradatim expanduntur, urina in renibus retenta, ibi sinus majores minoresve in calycibus efformat, imo fissuras efficit, et inter renum parenchyma ejusque tunicam colligitur. In aliis inflammatio obscura chronica inde exoritur, quae absque doloribus in suppurationem abit, haud raro totam renum massam consumentem. In ejusmodi casu tunica illa renalis crassior solidiorque facta renis locum occupat.

Hic morbus etiam cum reliquo urethrae canali communicari potest. Bulbus enim increscit, ejusque varices ulterius propagantur, unde urethrae capacitas multo imminuitur. Neque mirum videri potest, urethram etsi a varicibus plane liberam, per se tamen in angu-

stius contrahi, eo quod largiorem urinae copiam jam non transmittit, ideoque stimulo consueto privata magis magisque languescere debet. Adeo autem urethrae canalem obstrui inque angustius contrahi observatum est, ut intercepta solita via, urina per fistulas sibi viam patefecerit. Haec tardius sequuntur. Repente autem ejusmodi aegrotantibus urinae iter praecludi potest, vel per erectiones libidinosas, vel post epulas opiparas, vel cibos succulentos nimis conditos, post concoctionem difficilem, saepe post laborem vel exercitationem nimiam.

Quibus rerum sub conditionibus summam, ut in omni ischuria, cautionem adhibendam esse, ne quid aeger detrimentum capiat, per se patet. Quod si diutius jam dolores toleravit, id praecipue agendum est, ut nimia sensibilitas quomodocumque compescatur ac deducatur; alias enim urethra omnem opem chirurgicam respuit.

Haud raro aeger tardioris mictionis pertaesus, vel etiam de removendo urinae impedimento sollicitus, abdominis musculis et diaphragmate vehementius nititur, unde accidit, ut urethrae pars membranacea rumpatur, et urina, si latior fissura est patente via, in telam cellulosam, vel scrotum, vel corpora caverno-

sa penis, vel in partes inferiores, vel ipsam in pelvim minorem penetret, inter intestinum rectum videlicet et vesicam urinariam, vel et in iliacas regiones adscendat. Hujusmodi casus sane periculosus est, adeo ut aeger facile extinguatur, nisi ars cito in auxilium vocata sit. Ruptura urethrae saepe perexigua est, sic ut minor tantum tumor assurgat, nec incrementa capiat, post aliquot autem dies inflammetur, mox in suppurationem abeat, apparente fluctuatione, quae opem chirurgicam exigit. Incisa igitur cute magna urinae copia, puri admixta, evacuatur, facileque ad abscessus focum penetrare licet, cum ruptura facile investigari possit, qua convenienter, sicuti de fistulis urinae a chirurgis proponitur, curata, aegrotus fere sanescit.

Fieri quoque potest, ut ruptura a causis modo propositis effecta tam exigua sit, ut minima tantum urinae copia transmittatur, nec nisi inter mingendum extrudatur. Haec cellulas omnes ad cutem usque invadit, hanc expandit inflammatque, et abscessum excitat, qui vel sponte vel arte apertus, pus effundit urina mixtum, sicque fistula urinae perpetuo irritamento sustentata oritur.

Hujusmodi abscessus modo anum, modo scrotum, modo perinaeum, modo penis radicem oc-

cupant, modo ad femora, vel ventris integumenta producuntur; cum urina, quocumque perveniat, contextum cellulosum impleat. Nonnunquam abscessus istiusmodi parvi intestinum rectum petunt, cujus in partem inferiorem exeunt, sic ut in errorem medicos haud raro inducant, atque pro fistulis stercoraceis facile haberi possint, si istiusmodi orificium cum externa quadam fistula communicaverit, ac faeces eo perduxerit. Talis error post institutam operationem demum cognoscitur, quae speratum aegrotanti levamen non affert, neque urinae viam praecludere valet. Quibus propositis, idoneum videri potest, in discrimen inter utriusque generis fistulas paulo exactius inquirere, quamvis facile id intelligi possit.

Humores ex fistulis urinariis maculas aequales efficiunt, dum humores ex fistulis stercoraceis inquinamenta relinquant paulo rigidiora, obliteratis marginibus; fistulae urinariae inter mingendum indusium magis humectant, eaedem saepius margines prominentes repraesentant, eosdemque non multum induratos callo ad perinaeum usque producto, ubicumque posita sit fistula urinaria.

Abscessus denique copiosiores ad anum positi jam situ hoc ab abscessibus excitatis et sustentatis urina dignoscuntur, resque extra

omnem dubitationis aleam ponitur, si ab aegro nobis morbi historia narrata est, et quae supra de urinae retentionis natura atque origine, item de urethrae in augustius contractione dicta sunt, propositum in exemplum transtulimus.

Jam vero de ceteris morbi nostri varietatibus deque complicationibus disserendum est, quae curationem difficiliorem reddunt, per se plerumque perdifficilem, cum aegrotantes demum a medicis auxilium petere consueverint, si malo jam inveterato, omnis fere spes praecisa est salutis.

Hujusce morbi cura — Quaecumque causae urinae retentionem effecerint, proximum certe est, ut vesica intromisso cathetere evacuetur, malum enim citius tardius increscit, adeoque extenduntur vesicae tunicae, ut, ne vires ejus absumantur atque paralysis superveniat, prorsus extimescendum sit. Praesens itaque auxilium ferendum, neque tempus remediis incertis terendum est.

Nostrum vero morbum cum urinae suppressione minime confundendum esse, non est quod pluribus tradam. Balnea, potiones diureticae, clysmata, cataplasmata etc. procul dubio urinae secretionem, ideoque retentionis molestissima symptomata augent. Hirudines perinaeo

vel vasis haemorrhoidalibus appositae, quas vasa varicosa evacuando morbi vehementiam frangere credi possit, detrimentum id afferunt, quod tamquam irritamenta in affectas partes agunt, sanguinis itaque adfluxum promovent, et si utilitas earum extra dubitationem posita esset, effectus tamen tardior impedimento foret. Catheter ex metallo neque e resina elastica confectus eligendus est. Flexibilis enim cum aegrius per urethram transmittatur, vix et ne vix quidem impedimentum amovere potest, nec ideo securitatem pollicetur. Praeterea ipsa flexibilitas obstat, quo minus varicosi vasis sedem exactius investigemus, quam exactissime cognovisse valdopere interest, hac enim ignota, catheterem tuto transmittere non possumus.

Urethrae canalis adeo nonnumquam in angustius contractus est, ut cathetere tenuissimo utendum sit, unde argenteos satis idoneos esse elucet, si non tam flexibiles sint, qui isthmum angustiorem penetrare possint. Tutius itaque, si fieri potest, adhibentur catheteres aurei, qui quamvis tenuissimi, rigidiores sunt sic, ut eorum ope impedimentum amovere haud raro contingat. Quod si catheter in vesicam feliciter provectus est, eodem loco figendus, atque ligatura ad id apta retinendus est. Post

viginti quatuor horas amplificato urethrae canali catheter elasticus jam commode intromitti potest, qui eodem modo canalem magis magisque amplificat sic, ut post aliquot dies urina jam ex urethra juxta catheterem profluat. Quod si factum est, crassiorem catheterem intromittere licet, et postea quoque necessarium est, ut sensim et gradatim adscendendo, tenuiores crassioribus commutentur, cum intra decem dies urethra amplissimum fere recipiat.

Verum bonus istiusmodi effectus parum constans est. Rejecto enim cathetere, qui vasa varicosa compressit, atque iter urinae permeabile servavit, malum fere recrudescit, atque idem ad auxilium recurrere opus est. Unde luculenter apparet, quanti momenti sit cathetere per longius temporis spatium uti, ne urethra, efficacissimo isti auxilio jam adsueta, iterum in angustius contrahatur. Optimum itaque est, octavo vel nono quoque die catheterem intromitti, eumque per noctem in urethra servari. Sic enim molestissimum mictionis impedimentum nova incrementa capere nequit, vel si aegrotus non plane convaluerit, auxilium certe convenientissimum in promptu habet.

Quando ex morbi diuturnitate vel incuria ve-

sica adeo resoluta est, ut urinam reddere non possit, neque catheter auxilium fert, quem in vesica servare, vel, quod melius est, toties intromittere aegrotus debet quoties mingendi necessitas id exegerit. Quod malum etsi maxime refractarium sit, sanari tamen quandoque potest, cum plurima nobis medicamenta ad manus sint, quae aliquam certe salutis spem subjiciunt. Quo praecipue pertinent: aquae medicatae vel irritantes in vesicam injiciendae, vesicatoria lumbis imponenda, unguentum cantharidum iisdem partibus infricandum. Caveri tamen oportet, ne nimium irritando id medicamentum haematuriam inducat; moxa et ferrum candens, quibus cutis in regione lumbali urenda est, sunt sane remedia efficacissima. Quod vero ad remedia intrinsecus adhibenda pertinet, eorum infinita multitudo est, neque idoneum videri potest singula afferre, cum in illustrandis tantummodo chirurgicis morbi nostri rationibus versemur.

Jam primo periculo catheteris introductionem feliciter succedere subjeci, sed multum abest ut hoc semper accidat. Saepe enim obstaculum majus est, quod ut removeatur, multa sane dexteritate opus videtur. Hic cathetere magis urgendum esse auctores praecipiunt, cavendo, ne aliena quaedam via pate-

fiat. Si catheterem dextrorsum vel sinistrorsum abire animadvertimus, ab urethra nos aberrasse putandum est, metuendumque, ne, si vehementius intromissus catheter est, urethram pertundamus, unde molestissima eaque gravissima incommoda sequi, non est quod pluribus commonefaciam.

Recurrendum vero, si felicior operationis prioris successus utique desperandus videtur, ad vesicae punctionem est, quam minime periculosam esse, aegrumque morti felicissime eripere, constat. Praestantissima autem hanc operationem perficiendi methodus ea est, qua vesica super ossa pubis, relicto ab eorum junctura trium digitorum transversorum intervallo perforatur. Utendum est acu triquetra non multum curvata, duas lineas in diametrum patente, atque vagina exactissime circumdata. Vesica cum tensa sit, instrumentum facile intrare sinit, quod, si factum est, acus retrahatur, et urina profluere usque adeo impediatur, donec fistula elastica vesicae immissa sit, per quam, demta vagina, urina quam commodissime profluit.

Fistulam vero paullo altius demittendam esse, ne contracta vesica delabatur, neque urina in ventrem postea effundatur, per se patet. Deinde ligamentis fistula convenientibus

retinenda est, quod ne ullum quidem detrimentum afferre constat, adeo ut experimenta creberrima, eam per sesquimensem, et quod excurrit, sine noxa servari posse, ostendant. Hoc tempore id praecipue agendum est, ut urethra aperiatur, quem ad finem chordae ex intestinis ovillis confectae adhibentur; quibus paullatim intumescentibus urethra gradatim amplificatur sic, ut mox specillum elasticum vel cereolum intromittere liceat.

Quod si contigit, demta ex vesica fistula, urethra usque adeo curanda est, donec omne mictionis impedimentum remotum sit. Quod vero ad methodum vesicam pungendi modo propositam pertinet, eam periculi plane expertem esse, anatomia comprobatur. Intestina enim, quorum laesiones maxime existimescendae forent, procul a vesica repleta absunt, hujusque ambitus tam facile in oculos cadit, ut et acus tutissime demitti possit, neque metuendum sit, ne peritonaeum laedamus, quoniam pars vesicae perfundenda ab hoc non involvitur. Ceterum fac una perforatum sit peritonaeum, aegrotus profecto nihil periclitabitur, cum permeabile urinae iter per fistulam pateat.

Antea, cavendum esse, ne obstaculo vehementius resistente, catheter fortius propella-

tur, traditum est. Sic enim urethram facile perforari posse, viasque falsas patefieri, clarissime elucescit, quae et longitudine et directione ut plurimum variant, cum catheter modo ad intestinum rectum, modo ad vesicam, modo inter utramque partem, modo ad ossa pubis protrudi possit. Varia inde vel leviora vel graviora symptomata sequuntur, prout haec vel illa pars laesa ac perforata est. E quibus primum locum tenet inflammatio, quam antiphlogisticorum, vel cataplasmatum ope curari oportet; haud raro partes vehementius tractatae et inflammatae sphacelo corripiuntur, qui et in penem propagari potest, sic ut aegrotantis vita in discrimen vocetur. In ejusmodi casu incidendis et resecandis portionibus sphacelosis cavendum est, ne id vitium ulterius propagetur, sique suppurationem benignam inducere contigit, partes laesae ita deligandae sunt, ut cicatrix quam minima confirmetur.

Saepe, si ad bulbum urethrae usque catheter promotus est, et vehementius etiam protruditur, vasa rumpuntur, et sanguis ex eorum oris profluit, unde facile credi possit, aliquem istic fungum latere cum e rarefactis tantummodo et mollitis vasorum parietibus sanguis prorumpat; nam bulbi urethrae tumor procul

a natura fungorum ex ulceribus excrescentium abest. Cujusmodi sanguinis profluvium nos hortari debet, ut paullulum intermittamus usque dum sanguis emanare desierit, deinde catheterem leniter procedendo iterum provocamus, quod vasis sanguine evacuatis tam commode haud raro fieri posse, ut in vesicam facili negotio penetremus, quandoque observatum est.

Facile etiam fieri potest, ut cathetere ad membranaceam usque urethrae partem producto, aliqua plicatura obsistat, vel ipsa ejus partis angustia impedimento sit, quo minus vesicae in capacitatem penetremus.

Quod si evenit, membrana urethrae, ne violenter quidem adacto instrumento, pertunditur; idque altero pertuso foramine in vesicam promovetur. Hoc mirum dictu, tantum abest, ut a chirurgis quibusdam spectatae fidei metuatur, ut vehementer protrudi catheterem, perque duplex istiusmodi vulnus urinam evacuari praecipiant, chirurgo videlicet opprobrio esse opinantes, si urina arte evacuari nequeat. Quantum vero detrimentum talis agendi methodus afferat, quamque anceps et temerarium id auxilium sit, nemini non clarum atque perspectum est. Fac enim vulnera ista intus sanescere, nec ullum vel inflammationis, vel alius affectus symptomata supervenire, quod rarius

contingere omnibus persuasum est: nonne urethra, quam qualicumque demum modo dilatandam esse constat, magis etiam in angustius contrahi debet, ideoque morbus in deterius verti?

Confugiendum itaque istis rerum sub conditionibus ad vesicae punctionem est, quae tutissimum sane auxilium praestat. Ceterum si cavere velis, ne catheter in telam cellulosam inter vesicam et intestinum rectum transmittatur, necessarium est, ut digito in hoc intromisso illum ad justum urethrae cursum dirigas.

Afferendum quoque eorum consilium qui perspecta difficultate urinam per catheterem evacuandi, angustiori puta per urethram itinere, chordas ex intestinis ovillis confectas in hanc introduci atque obstaculo tenus promoveri suaserunt, deinde aliquandiu retineri. Sperabant nimirum, urethram proxime varicosum bulbi tumorem, sic commodissime amplificari, praesertim si a tenuioribus chordis ad crassiores transitus fieret, ideoque ipsam constrictam partem magis magisque permeabilem evadere. Tempus irreparabile hac taediosa et parum efficaci methodo teri, aegrumque crudeliter ludificari, qui vesicam extensam quam citissime ab onere liberari concupiscit, lucu-

lenter apparet, neque aptum videri potest ejusmodi rerum sub conditionibus ad incertum chordarum auxilium recurrere.

Haec vero non ita accipi velim, quasi urinae evacuationem chordis numquam adjuvari posse contenderim. Adjuvatur profecto persaepe, sed iis tantum in aegrotantibus, quibus idem auxilium catheter attulisset, ubi urinae retentio alius cujusdam indolis est, neque a tumore bulbi varicoso exorta, ex. grat. a vehementibus et libidinosis penis erectionibus, ebrietate, cruditate. Ubi remota inflammationis causa si urethra usque impermeabilis est, specillum aureum vel argenteum in vesicam produci oportet, quod insequenti die specillo ex resina elastica confecto commode mutari potest, sic ut a tenuioribus ad crassiores transeamus, instituendusque aegrotus rationibus est, quibus sibi ipse auxiliari et operationem per se simplicissimam perficere possit. Quanti vero momenti sit aegrotantem a malo illo protinus liberari, ii demum intelligent, qui quanta et qualia inde incommoda sequi possint, probe secum reputaverint. Ceterum cereoli prorsus ejiciendi ex tali curatione sunt; inflammationem enim chronicam et excitant et sustentant, quam suppuratio excipere consuevit, praeterquam quod callos inducunt, nimi-

rum a lenta inflammatione oriundos, quippe qua membranae muciparae sensim et pedetentim obrigescunt et condensantur.

Neque omnino necessarii sunt id genus cereoli, cum eundem usum specilla flexibilia praestent. Specillum ejusmodi prius introductum, jam postridie nimis tenue est; muci enim secretionem promovet, qui inter ipsum atque urethram collectus magis etiam hujus parietes relaxat, sic ut urina facile inter canalem et specillum profluat, illumque lavat et purgat, urethram gradatim dilatando, quo fit ut tenuiora specilla crassioribus celeriter commutare liceat, et octo fere diebus tota curatio ad finem perducta sit.

Morbus, ut jam supra monuimus, haud raro reciprocatur, tuncque ad specillorum flexibilium usum protinus redeundum est. Muci vero ex urethra profluvium, quod excitare quandoque solent, sponte cessat, nullis remediis adhibitis. Rarissime callis interna urethrae membrana ab iis inducitur, iisque facilioribus curatu quam ii qui a cereolis effici solent.

Ceterum cereoli in usum vocandi sunt, ex auctoritate virorum celeberrimorum, si mali eorum effectus, quos antea recensui, pro morbi natura minus metuendi sunt.

Abstinendum vero a remediis causticis est,

quibus stricturam nonnulli instrumentorum ad id aptorum ope amoveri suaserunt. Cicatrix enim callosa inde sequitur, quae rem in deterius vertit, praeterquam quod urethrae plicaturae ceteraque id genus impedimenta, fila puta atque ligamentula minuta ex lympha coagulabili nata, instrumentorum transitum perdifficilem reddunt, sic ut hac sola de causa detrimentum urethrae facile afferri possit. Pauca supersunt de fistulis urinariis atque urinae saccis dicenda.

In omnibus partibus, quae urinam ab urethrae fissura effusam acceperint, inflammatio orietur. Infiltrationes sensim progredientes nullo modo vel caveri, vel coerceri possunt, nisi catheter apertus intus relinquatur, qui arte lotii in fissuram profluvium avertat. Si urina in perinaeum distillaverit, idque non multum intumuerit, cataplasmata imponenda sunt emollientia ad dolores leniendos. Haud raro tumores minores discutere licet, abscessum efformatum incidendo, unde pus urina mixtum profluit; eodemque modo omnes abscessus ad ani marginem, vel ad scrotum, vel penis radicem vel ischii tuber, qui in femora saepe producuntur, curare convenit. Citius autem cutis incidenda est, si magnus ex urina effusa tumor perinaeum cum scroto occuparit, et ca-

thetere iter per urethram prorsus praeclusum fuerit. Hoc enim modo vesicam promtissime liberare licet, neque interest statim urethram permeabilem reddere, cum commode id auxilium in aliud tempus differri possit. Post ejusmodi autem sectionem id praecipue agendum est, ut suppuratio benigna inducatur, qua et vulnus penitus solidescat et fistula urinae avertatur, vix commemorandum judico. Nonnumquam urina in telam cellulosam effusa tam celeriter scrotum ac penem ad inguina usque invadit, vicinasque ceteras partes occupat, ut praesentissimum auxilium ferendum sit, cutem pluries incidendo, posthabita interim ipsius rupturae curatione. Neque extimescendum est, ne vulnera relinquantur; incisurae enim, dummodo urethrae vitium convenienter curatum sit, cito solidescunt, et comprimendo quoque effici potest, ut cicatrices maturius inducantur.

Imo observatum est, latiores tam scroti, quam penis cutis partes felicissime a natura resarciri. Ceterum medicus de sequelis illius curationis quaecumque demum sint, haudquaquam sollicitus esse debet, cum periculum et mors ante portas sit, et aegrum quam citissime ab instante sphacelo vindicari oporteat. Quod si plures fistulae remanserint, commune internum in urethrae ruptura ostium ha-

bentes, utique recurrendum ad catheterem est, qui duplicem profecto usum hic praestat partim urinam educendo, partim urethram amplificando. Denique si inducta extrinsecus cicatrix est, et aegrotus sine ulla difficultate urinam reddit, nihil praeterea, cum consanuerit, agendum est, quam ut causae sollicite vitentur, quibus recrudescere morbus possit.

THESES DEFENDENDAE

I.

In regione hypogastrica tumor, urinam in vesicam collectam esse, non probat.

II.

Dentitio non est morbus.

III.

Morbi a pathematibus atque animi affectibus producti difficillimae sunt curationis.

IV.

Cortex Cascarillae, cortice peruviano deficiente, optimum substitutum in febribus intermittentibus e stomachi debilitate productis.

V.

Asthmaticis, si transpiratio imminuitur, malum omen.

VI.

Obesi morbis capitis, pulmonum et hepatis subjiciuntur.

VII.

Graviditatis status per se non requirit venae sectionem.

VIII.

In morbis inflammatoriis capitis sectio venarum jugularium commendatissima.

IX.

In consensum facillime trahuntur diaphragma et mediastinum a nervis qui ad stomachum procedunt.

X.

Ulcus et fonticuli quibus diu consuevcrint humores evacuari, si cito sanantur, periculo non carent.

XI.

Hydrocephalus crebrius a cerebri et intestinorum phlogosi pendet.

XII.

Pleuritis, pericarditis et peritonitis hydropem plerumque causant acutum.

XIII.

Morbi incurabiles ab eorum potius natura quam a medici inscientia pendent.

XIV.

Gastricismum haud semper lingua conspurcata denotat.